مدیریت پروژه‌های نوآورانه هنری

جستاری در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری

تألیف:
دکتر بهنود برمایه‌ور
دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه هنر ایران

۱۴۰۵

سرشناسه برمایه‌ور، بهنود، ۱۳۶۳ - Barmayevar, Behnood
عنوان و نام پدیدآور مدیریت پروژه‌های نوآورانه هنری: جستاری در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری/ تالیف: بهنود برمایه‌ور
مشخصات نشر تهران: دانشگاه هنر ایران، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری ۳۳۶ص: جدول، نمودار.
شابک ۹۷۸-۶۲۲-۱۴۲۷-۲۵-۳
وضعیت فهرست‌نویسی فیپا
یادداشت جستاری در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری
موضوع دانشگاه‌ها و مدارس عالی هنری - نوآوری
Art schools-- Technological innovations
مدیریت طرح‌ها
Project management
شناسه افزوده دانشگاه هنر ایران
رده‌بندی کنگره N۳۲۵
رده‌بندی دیویی ۷۰۰/۷۱
شماره کتابشناسی ملی ۱۰۶۸۷۷۴۷
وضعیت رکورد فیپا

نام کتاب مدیریت پروژه‌های نوآورانه هنری؛
جستاری در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری
تألیف دکتر بهنود برمایه‌ور
طراح قالب جلد و صفحات علی عبدی
صفحه‌آرایی رامین حکیمی آرا
چاپ اول ۱۴۰۵
بها ۴۳۰۰۰۰۰ ریال
شمارگان ۱۰۰ نسخه
قطع وزیری
شابک ۹۷۸-۶۲۲-۱۴۲۷-۲۵-۳ | ISBN: 978-622-1427-25-3

ناشر
دانشگاه هنر ایران
تهران، خیابان حافظ، خیابان شهید سرهنگ سخایی،
بعد از تقاطع ۳۰ تیر، شماره ۵۶
تلفن: ۵۶۸۲ ۷۲ ۶۶ (۰۲۱)
*** کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.
*** مسئولیت مطالب به عهده نویسنده است و لزوماً دیدگاه‌های دانشگاه هنر ایران را منعکس نمی‌کند.

فهرست مطالب

--- پیشگفتار

۱ **فصل اول: درآمدی بر مدیریت پروژه‌های هنر بنیان**

۳ --- ۱-۱ مقدمه

۴ --- ۱-۲ تبیین مسئله

۵ --- ۱-۳ اهمیت و ضرورت موضوع

۶ --- ۱-۴ اهداف اثر

۶ --- ۱-۵ پرسش‌های کلیدی بحث

۷ --- ۱-۶ رویکرد مطالعه

۹ --- ۱-۷ قلمرو مطالعه

۱۰ --- ۱-۸ ذی‌نفعان اثر

۱۰ --- ۱-۹ زمینه‌های کاربردی

۱۱ --- ۱-۱۰ ارزش‌آفرینی اثر

۱۱ --- ۱-۱۱ جمع‌بندی

۱۳ **فصل دوم: مدیریت پروژه در خدمت حوزه فناوری و نوآوری هنری**

۱۵ --- ۲-۱ مقدمه

۱۵ --- ۲-۲ مدیریت پروژه

۱۷ ------ ۲-۲-۱ مدیریت پروژه در حوزه فناوری و نوآوری

۲۴ ------ ۲-۲-۲ مدیریت پروژه در حیطه‌ی هنر

۴۰ ------ ۲-۲-۳ مدیریت پروژه نوآورانه در زمینه‌ی هنر

۴۵ --- ۲-۳ مرکز رشد

۵۱ ------ ۲-۳-۱ مراکز رشد دانشگاهی

۵۸ ------ ۲-۳-۲ واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری

۵۹ --- ۲-۴ مدیریت پروژه در بستر واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری

۶۰ --- ۲-۵ جمع‌بندی

۶۳ **فصل سوم: پیکربندی مطالعه**

۶۵ --- ۳-۱ مقدمه

۶۵ --- ۳-۲ مسیر مطالعه

۶۶ --- ۳-۳ طراحی مطالعه
۶۶ ------ ۳-۳-۱ مبانی فکری مطالعه
۶۸ ------ ۳-۳-۲ رویکرد مطالعه
۶۹ ------ ۳-۳-۳ راهبرد مطالعه
۷۰ ------ ۳-۳-۴ منطق انتخاب مسیر مطالعه
۷۰ ------ ۳-۳-۵ افق زمانی مطالعه
۷۱ ------ ۳-۳-۶ فنون و فرآیند اجرای مطالعه
۷۱ --------- ۳-۳-۶-۱ گردآوری داده‌ها
۷۲ --------- ۳-۳-۶-۲ جامعه مورد بررسی و شیوه نمونه‌گیری
۷۲ --------- ۳-۳-۶-۳ تحلیل داده‌ها
۷۴ --- ۳-۴ نمونه مورد مطالعاتی (مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران)
۸۳ --- ۳-۵ جمع‌بندی

۸۵ فصل چهارم: چارچوب مدیریت پروژه یکپارچه برای هنرهای نوآوری‌محور
۸۷ --- ۴-۱ مقدمه
۸۷ --- ۴-۲ مطالعات کیفی
۸۷ ------ ۴-۲-۱ جمع‌آوری داده‌های کیفی
۸۹ ------ ۴-۲-۲ تحلیل داده‌های کیفی
۱۲۴ ------ ۴-۲-۳ برآیندهای بخش کیفی
۱۳۱ --- ۴-۳ مطالعات کمی
۱۳۱ ------ ۴-۳-۱ جمع‌آوری داده‌های کمی
۱۴۰ ------ ۴-۳-۲ تحلیل داده‌های کمی
۱۴۰ --------- ۴-۳-۲-۱ سوالات ۱ تا ۸ پرسشنامه
۱۴۴ --------- ۴-۳-۲-۲ سوالات ۹ تا ۳۲ پرسشنامه
۱۵۴ ------ ۴-۳-۳ برآیندهای بخش کمی
۱۵۴ --------- ۴-۳-۳-۱ روایی و پایایی ابزار
۱۵۶ --------- ۴-۳-۳-۲ بررسی نرمال بودن
۱۵۷ --------- ۴-۳-۳-۳ روش‌های تحلیل توصیفی و استنباطی
۱۵۸ --------- ۴-۳-۳-۴ تفکیک نمونه بر حسب سوالات چالش‌ها و راهکارها
۱۶۵ --------- ۴-۳-۳-۵ رتبه‌بندی مولفه‌های چالش‌ها و راهکارها با آزمون فریدمن
۱۶۸ --------- ۴-۳-۳-۶ بررسی معنی‌داری اهمیت چالش‌ها و راهکارها
۱۷۱ --------- ۴-۳-۳-۷ بررسی معنی‌داری همبستگی بین چالش‌ها و راهکارها
۱۷۴ --------- ۴-۳-۳-۸ مقایسه ارزیابی‌ها در گروه رشته تخصصی و گروه حوزه فعالیت واحد فناور
۱۷۸ --------- ۴-۳-۳-۹ مدل‌سازی معادلات ساختاری
۱۸۲ --- ۴-۴ طراحی ساختار
۱۸۲ ------ ۴-۴-۱ کلیات ساختار چارچوب‌محور
۱۸۵ ------ ۴-۴-۱-۱ ساختار طراحی‌شده برای مدیریت مؤثر پروژه‌های نوآورانه
۱۸۶ ------ ۴-۴-۱-۲ نقش مرکز رشد در ساختار طراحی شده
۱۸۷ ------ ۴-۴-۱-۳ مبانی روش‌شناختی طراحی ساختار

۱۸۹ ------ ۴-۴-۲ الزامات و پیش‌نیازهای استقرار ساختار چارچوب‌محور
۱۹۱ ------ ۴-۴-۳ چارچوب تدوین شده
۱۹۱ --------- ۴-۴-۳-۱ مرحله اول: پرورش و آماده‌سازی
۱۹۳ --------- ۴-۴-۳-۲ مرحله دوم: راه‌اندازی و برنامه‌ریزی چابک
۱۹۴ --------- ۴-۴-۳-۳ مرحله سوم: اجرا و پشتیبانی یکپارچه
۱۹۶ --------- ۴-۴-۳-۴ مرحله چهارم: نظارت، کنترل و تطبیق
۱۹۷ --------- ۴-۴-۳-۵ مرحله پنجم: اختتام و توسعه
۲۰۶ --------- ۴-۴-۳-۶ نقش مرکز رشد و کارآفرینی در اکوسیستم نوآوری هنری
۲۰۷ --------- ۴-۴-۳-۷ معماری تیم واحد فناور هنری در مرکز رشد
۲۰۹ --- ۴-۵ زیست‌بوم فناوری و نوآوری دانشگاه هنر ایران
۲۱۹ --- ۴-۶ ناحیه نوآوری هنربنیان دانشگاه هنر ایران
۲۱۹ --- ۴-۷ جمع‌بندی

۲۲۳ فصل پنجم: نهادینه‌سازی مدیریت پروژه در واحدهای فناور هنری
۲۲۵ --- ۵-۱ مقدمه
۲۲۵ --- ۵-۲ صورت‌بندی نهایی بحث
۲۲۹ --- ۵-۳ سخن پایانی
۲۳۲ --- ۵-۴ دستاوردهای علمی و کاربردی اثر
۲۳۴ --- ۵-۵ دلالت‌های اجرایی
۲۳۵ --- ۵-۶ ملاحظات اثر
۲۳۶ --- ۵-۷ افق‌های پیش‌رو
۲۴۱ --- ۵-۸ بسته سیاستی برنامه‌ریزی
۲۴۴ --- ۵-۹ جمع‌بندی

۲۴۷ فصل ششم: تدابیر اجرایی برای پیاده‌سازی چارچوب
۲۴۹ --- ۶-۱ مقدمه
۲۵۰ --- ۶-۲ مبانی مسیر تحول
۲۵۱ --- ۶-۳ افق کوتاه مدت: استقرار پایلوت و بنیان‌گذاری
۲۵۴ --- ۶-۴ افق میان‌مدت: نهادینه‌سازی و توسعه درون‌سازمانی
۲۵۸ --- ۶-۵ افق بلندمدت: تبدیل به الگوی ملی و توسعه اکوسیستمی
۲۶۱ --- ۶-۶ بایسته‌های موفقیت
۲۶۱ --- ۶-۷ جمع‌بندی

۲۶۳ --- فهرست منابع
۲۷۹ ------ پیوست‌ها
۲۷۹ ------ پیوست اول: خروجی اصلی مصاحبه‌ها
۳۱۴ ------ پیوست دوم: فرم پرسشنامه
۳۲۱ ------ پیوست سوم: بسته سیاستی برنامه‌ریزی برای ارائه به معاونت فناوری و نوآوری وزارت عتف

پیشگفتار

در عصر حاضر، مراکز رشد واحدهای فناور دانشگاهی به‌عنوان کانون‌های کلیدی نوآوری و فناوری در سطح جهانی شناخته می‌شوند و در تحقق اهداف علمی و پژوهشی نقش برجسته‌ای ایفا می‌کنند. این مراکز، به ویژه در بافت آکادمیک کشور ما، عمدتا بر فناوری‌های سخت و حوزه‌های فنی ـ مهندسی تمرکز دارند. در عوض، جنبه‌های نرم دانشی مانند مدیریتی و فرهنگی ـ اجتماعی به شکل قابل توجهی نادیده گرفته شده است. بنابراین، ضرورت توجه به مدیریت پروژه، به‌عنوان یک رشته نوظهور و میان‌رشته‌ای در دنیای فناوری، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

این مکتوب پژوهشی به منظور تبیین و تحلیل نقش رویکرد مدیریت پروژه‌محور در ارتقاء اهداف فناورانه و کارآفرینانه در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی، به‌ویژه در زمینه‌های هنری، تدوین شده است. با تمرکز بر مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران، این پژوهش طراحی ساختاری موثر برای مدیریت پروژه‌های نوآورانه را مد نظر قرار داده و از دو مرحله عمده شامل مطالعه اسنادی و میدانی تشکیل شده است.

در مرحله اول، با مطالعه کتابخانه‌ای و اسنادی، مبانی نظری و پیشینه تحقیق گردآوری شد. در مرحله دوم، داده‌ها به‌صورت کیفی و کمی از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و پرسشنامه‌های محقق‌ساخته جمع‌آوری و تحلیل شدند. این فرآیند به شناسایی چالش‌های کلیدی و ارائه راهکارهای مؤثر انجامید که به طراحی ساختار چارچوب بنیاد مدیریت پروژه یکپارچه برای هنرهای نوآوری‌محور، منجر شد.

در نهایت، این کتاب با ارائه یک بسته سیاستی و نقشه راه اجرایی سه‌فازی، می‌کوشد با ارتقای نقش مراکز رشد به تسهیل‌گر هوشمند و واحدهای فناور به کارآفرین خلاق، گامی در تحول اکوسیستم نوآوری هنری و افزایش احتمال موفقیت واحدهای فناور بردارد.

این اثر تحت حمایت مادی بنیاد ملی علم ایران (INSF) برگرفته از طرح شماره «۴۰۳۶۲۲۴» انجام شده است.

امید است این اثر به‌عنوان منبعی ارزشمند و سودمند برای پژوهشگران، مدیران و فعالان این حوزه مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

دکتر بهنود برمایه‌ور
دانشیار و عضو هیات علمی دانشگاه هنر ایران
دانشکده معماری و شهرسازی، گروه فناوری معماری، رشته مدیریت پروژه و ساخت
بهار ۱۴۰۵

فصل اول

درآمدی بر مدیریت پروژه‌های هنر بنیان

۱-۱ مقدمه

عموما، انتظام‌بخشی یا به تعبیری هدف‌مندی، ساختارمندی، برنامه‌مندی و پایش‌مندی در بستر زندگی، به‌ویژه در فعالیت‌های کاری، با فرازها و فرودهای فراوان، گاها سخت و چالش‌برانگیز، همراه است. این موضوع، قاعدتا در سطح جامعه و سازمان از اهمیت خاصی برخوردار است. در این میان، دانشگاه‌ها به‌عنوان یکی از ارکان مهم در هر جامعه‌ای می‌توانند نقش کلیدی و اثرگذار در پیشبرد اینگونه مسائل (هم در سطح راهبردی و هم در سطح راهکنشی) داشته باشند. در حقیقت، این اثرگذاری، مبحث ارتباط درون دانشگاه با برون دانشگاه (ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت) را، علی‌الخصوص با پیشروی سریع لبه دانش و توسعه شتابان فناوری‌ها (اطلاعات، ارتباطات و...)، بیش از پیش نمایان و تنظیم و تبیین آن را به طور فزاینده‌ای در خور توجه ساخته است. بر این اساس، مراکز رشد دانشگاهی به‌مثابه پلی میان دانشگاه و جامعه بروز و ظهور پیدا کردند و البته نقش قابل توجه‌ای نیز در پاسخ به نیازهای جامعه و حتی ایجاد تغییر و تحول در برخی امور ایفا کرده‌اند.

واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی، اغلب در مجموعه‌های آکادمیک فنی و مهندسی مطرح شدند و به مرور در بافت سایر رشته‌های علمی شکل گرفتند. اما در این مراکز خصوصا در کشور، معمولا به حوزه سخت دانشی (فنی، مهندسی، تخصصی و...) بسیار بیشتر توجه شده است، تا حوزه نرم دانشی (مدیریتی، فرهنگی، اجتماعی و...). در همین رهگذر، رویکرد مدیریت پروژه محور در عرصه فناوری و نوآوری، در بستر تمامی رشته‌ها، حرفه‌ها و زمینه‌ها، بیش از پیش برجسته گردیده است.

بنابراین، این پژوهش درصدد است تا در بستر واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور ذیل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (با تمرکز بر دانشگاه هنر ایران موسوم به دانشگاه جامع و اصلی کشور در زمینه هنر)، جهت مدیریت موثر پروژه‌های نوآورانه، ساختاری را طراحی و ارائه نماید.

۱-۲ تبیین مسئله

یک شرکت نوپای فناورانه و نوآورانه یا به تعبیری استارت‌آپ (همانند یک واحد فناور در یکی از مراکز رشد کشور)، هر چه قدر هم که بر مبنای ایده‌ی با ارزشی شکل گرفته باشد، در صورت عدم تعیین مسیری مشخص به مثابه پروژه که قابل مدیریت (برنامه‌ریزی و کنترل و...) باشد؛ در مواجهه با مسائل، مشکلات و چالش‌های کسب و کار، به احتمال بسیار زیاد شکست خواهد خورد. اینگونه مجموعه‌ها، علاوه بر داشتن بعد سخت دانشی (فنی، مهندسی، تخصصی و...) نیاز به بعد نرم دانشی (مدیریتی، فرهنگی، اجتماعی و...) نیز دارند. در واقع، واحدهای فناور در بسترهای مختلف از جمله مراکز رشد کشور، برای پیشروی در مسیر رشد و تعالی و کسب موفقیت پایدار، باید توجه ویژه‌ای به، مبحث مدیریت به طور عام و مبحث مدیریت پروژه به طور خاص، داشته باشند.

به طور کلی، شواهد و قرائن نشان می‌دهند، در مجموعه‌های علمی و حوزه‌های فناوری و نوآوری و کارآفرینی پیشرو در کشور از جمله مراکز رشد، نسبت به امور مهارت‌های ارتباطی و مدیریتی، در مقایسه با امور فنی و تخصصی، تاحدودی غفلت شده است. از این‌رو، بایسته است تا واحدهای فناور بتوانند به طور اصولی تبدیل به شرکت‌های پروژه بنیان شوند؛ تا با بهره‌گیری علمی از رویکرد مدیریت پروژه محور قادر باشند، در شرایط مختلف و وضعیت‌های گوناگون، پروژه(های) انتخابی خود را با موفقیت تکمیل کنند و به نتایج مطلوب و دستاوردهای مورد انتظار برسند. همچنین، با عنایت به تجربه مستقیم مدیریتی محقق در مرکز رشد دانشگاه هنر ایران، درخور ذکر است که اکثر ساختارها و سازوکارهای فناورانه و نوآورانه در بافتارهای علمی کشور از جمله وزارت علوم و تحقیقات و فناوری بر پایه امور مهندسی و صنعتی شکل گرفته است و همچنان ادامه دارد و آن طور که شایسته است به بافت هنری به صورت مجزا توجه نشده است.

در همین راستا، این پژوهش، ضمن تلاش در جهت تشریح و تبیین این مسئله حیاتی که می‌تواند نقش به‌سزایی در آینده علمی، فرهنگی و هنری کشور بازی کند؛ به دنبال طراحی و ارائه ساختاری است، به عنوان راهکار اصلی پیشنهادی، تا از این طریق واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور (یعنی دانشگاه تخصصی هنری در کشور مانند دانشگاه هنر ایران) بتوانند ضمن نگهداشت هویت خودشان، پویایی، نقش‌آفرینی و تاثیرگذاری بیشتری در سطح جامعه و صنعت داشته باشند. در واقع، این رویکرد، می‌تواند واحدهای فناور هنربنیان را توانمند سازد تا در راستای دستیابی به چشم‌انداز و اهداف و ماموریت‌های سازمانی خود، پروژه‌های نوآورانه‌شان را تعریف و به طور موثر مدیریت کنند و به سر منزل مقصود برسانند.

۱-۳ اهمیت و ضرورت موضوع

سازمان‌ها به عنوان یکی از مهمترین ابداعات دوره مدرن زندگی انسانی، جهت پیشرفت، همواره نیاز به تغییرات و روزآمدگی در حوزه‌های مختلف داشته‌اند. یکی از این نوع دگرگونی‌ها و تحولات، ظهور و بروز پروژه(ها) در مجموعه‌های سازمانی بوده است. پروژه‌ای شدن بافت‌ها، کارها و امور، به‌طور کلی، باعث می‌شود تا فعالیت‌ها هدف‌مندتر، برنامه‌مندتر و کنترل‌مندتر گردند. از این‌رو، در دنیای کسب و کار رقابتی شدید امروزی، عموم بنگاه‌های تجاری و سازمان‌های حرفه‌ای به سمت، پروژه‌ای شدن و تبدیل شدن به سازمان پروژه محور، گام برداشته‌اند. در همین راستا، اهمیت بکارگیری مدیریت پروژه در شرکت‌های فناور و نوآور (یا حتی فناوری پیشرفته و لبه دانشی) که سرمایه اصلی آن‌ها، به سخنی، دارایی‌های غیرملموس و به‌طور اخص دانش ضمنی و سرمایه فکری هستند نیز، با عنایت به سطح و عمق تاثیر خروجی و دستاوردهای این نوع از شرکت‌ها بر روی جوامع بشری، بیش از پیش روشن گشته است.

در واقع، نظر به عدم توجه کافی نسبت به موضوعات نرم دانشی از جمله مدیریتی (در مقایسه با موضوعات سخت دانشی مانند فنی و مهندسی و...)، خصوصا مدیریت پروژه (به‌عنوان حرفه‌ای بین‌رشته‌ای، که قابلیت پیاده‌سازی در تقریبا تمامی بافت‌ها، صنایع و مجموعه‌ها را دارد)، درون قلمرو فناوری، نوآوری و کارآفرینی در کشور؛ بهره‌گیری موثر از علم مدیریت پروژه برای پیشبرد اهداف و برنامه‌های تشکیلاتی، جهت رشد و تعالی واحدهای فناور مراکز رشد کشور (به‌عنوان نوعی از شرکت‌های فناور البته عموما در مقیاس‌های کوچکتر)، به‌ویژه در بستر دانشگاهی و البته هنری، ضروری می‌نماید. به تعبیری، اهمیت این موضوع، از این منظر قابل درک است که واحدهای فناور دانشگاهی هنری کشور با کمک ساختار پیشنهادی (طراحی و ارائه ساختار مدنظر برای تسهیل مدیریت پروژه‌های نوآورانه، به‌عنوان دستاورد بالقوه اصلی این پژوهش)، می‌توانند علاوه‌بر خروج موفقیت‌آمیز از بستر استارت‌آپی مرکز رشد، اثرگذاری و نقش‌آفرینی پررنگ‌تر و بیشتری در سطح جامعه و صنعت داشته باشند.

شایان ذکر است که اهمیت و ضرورت این طرح از منظری دیگر نیز قابل بررسی است. به‌بیانی، در بستر موضوعی طرح کنونی، حوزه صنایع خلاق و فرهنگی به‌عنوان یکی از محرک‌های اصلی توسعه پایدار جایگاه ویژه‌ای دارد. صنایع خلاق و فرهنگی یکی از بخش‌های نوظهور و پویا در مسیر توسعه اقتصاد مدرن است که به دلیل تنوع بالا، ایجاد فرصت‌های شغلی، تشویق به نوآوری، قابلیت ایجاد ارزش افزوده و نیز حفظ هویت بومی و ملی و ترویج فرهنگ، می‌تواند نقش‌آفرینی برجسته‌ای در ابعاد جهانی داشته باشد. در این صنایع، با تکیه بر خلاقیت و دانش، محصولات و خدماتی با ماهیت فرهنگی و هنری تولید می‌شود. از جمله شاخه‌های این صنایع می‌توان به هنرهای تجسمی (نقاشی، عکاسی، مجسمه‌سازی، تصویرسازی، ارتباط تصویری و...)، نمایشی (تئاتر و...)، کاربردی یا تزیینی (صنایع دستی،

طراحی صنعتی، فرش، طراحی پارچه و لباس و...)، موسیقایی (نوازندگی، آهنگسازی و...)، ساخت (مرمت، معماری، شهرسازی و...)، سینما و ویدئو (فیلم، انیمیشن و...)، چاپ و نشر، بازی (رایانه‌ای، فکری، سرگرمی، تفریحی و...)، گردشگری فرهنگی_هنری و حتی باستان‌شناسی و سایر موارد اشاره کرد.

لذا، عطف به عدم پرداخت پیشینه‌ها، به ویژه در کشور، بر این مبحث به‌صورت اختصاصی و تمرکز خاص بر حیطه‌ی (آکادمیک) هنر؛ به‌طور خلاصه، با توجه به مطالب بیان شده، ضرورت و اهمیت اجرای این طرح پژوهشی با عنوان: ارائه ساختاری جهت مدیریت موثر پروژه‌های نوآورانه در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور، قابل تبیین است.

۱-۴ اهداف اثر

هدف اصلی این اثر عبارت است از:

واکاوی و تبیین نقش رویکرد مدیریت پروژه محور در پیشبرد اهداف فناورانه و کارآفرینانه در بستر واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور (با تاکید بر بافت دانشگاه‌های غیرپزشکی و هنری ذیل حوزه‌ی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)؛ از طریق طراحی و ارائه ساختاری برای مدیریت موثر پروژه‌های نوآورانه، با تمرکز بر مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران.

در همین راستا، اهداف فرعی این اثر عبارتند از:

- بازشناخت رویکرد مدیریت پروژه محور در حوزه فناوری و نوآوری (با محوریت صنایع خلاق، نرم و فرهنگی_هنری).
- شناسایی چالش‌های اصلی پیرامون بکارگیری مدیریت پروژه در پیشبرد امور نوآورانه، فناورانه و کارآفرینانه در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور با تاکید بر بافت دانشگاه هنر ایران.
- شناسایی راهکارهای اصلی پیرامون بکارگیری مدیریت پروژه در پیشبرد امور نوآورانه، فناورانه و کارآفرینانه در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور با تاکید بر بافت دانشگاه هنر ایران.
- طراحی و ارائه ساختاری برای مدیریت موثر پروژه‌های نوآورانه در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور با تمرکز بر مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران.

۱-۵ پرسش‌های کلیدی بحث

پرسش محوری این کتاب، چنین است:

نقش رویکرد مدیریت پروژه محور در پیشبرد اهداف فناورانه و کارآفرینانه، در بستر واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور (با تاکید بر بافت دانشگاه‌های غیرپزشکی

و هنری ذیل حوزه‌ی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نیز با تمرکز بر مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران)، چیست؟

در امتداد این پرسش محوری، پرسش‌های فرعی زیر مطرح می‌شود:

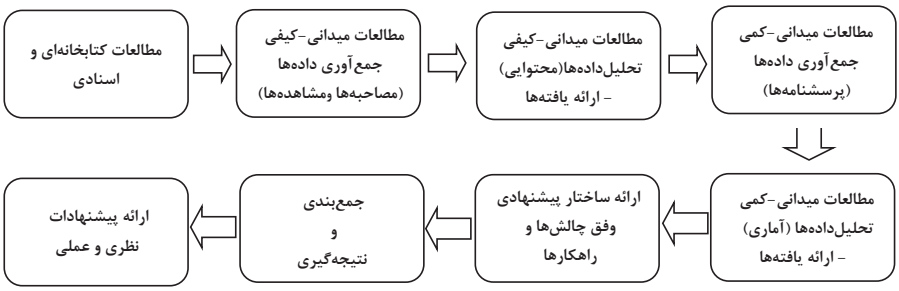
- رویکرد مدیریت پروژه محور در حوزه فناوری و نوآوری (با محوریت صنایع خلاق، نرم و فرهنگی_ هنری) چیست و به تعبیری چگونه قابل شناخت است؟
- چالش‌های اصلی پیرامون بکارگیری مدیریت پروژه در پیشبرد امور نوآورانه، فناورانه و کارآفرینانه، در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور با تاکید بر بافت دانشگاه هنر ایران، کدامند؟
- راهکارهای اصلی پیرامون بکارگیری مدیریت پروژه در پیشبرد امور نوآورانه، فناورانه و کارآفرینانه، در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور با تاکید بر بافت دانشگاه هنر ایران، کدامند؟
- مدیریت موثر پروژه‌های نوآورانه، در واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور با تمرکز بر مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران، چگونه در قالب ساختاری قابل طراحی و ارائه است؟

۱-۶ رویکرد مطالعه

در طرح پژوهشی کاربردی حاضر، با توجه به ماهیت آن، فلسفه تحقیق بیشتر وجه عملگرایی دارد. همچنین، رویکرد استدلالی آن بیشتر استقرایی و اندکی استنتاجی است. استراتژی اصلی این طرح پژوهشی، نمونه موردی یا همان مطالعه موردی است که در اینجا مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران می باشد. افق زمانی طرح پژوهشی فعلی نیز با در نظر گرفتن تمامی شرایط، از نوع کوتاه مدت و مقطعی و تقریبا یک سال می‌باشد. انتخاب یا طراحی تحقیق هم به صورت ترکیبی (کیفی و کمی) است. نهایتا، در این طرح پژوهشی، جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات با استفاده از اسناد و مدارک و نیز ابزارهای مصاحبه (عمدتا به شکل غیرساختاریافته و عمیق)، مشاهده حضوری و پرسشنامه، می‌باشد. همچنین، در بخش کیفی، داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده از طریق روش محتوایی کیفی و با تاکید بر اشباع نظری تحلیل و تفسیر می‌شوند. اما در بخش کمی، داده‌ها و اطلاعات گردآوری شده، از طریق روش محتوایی کمی و شیوه‌های آماری (و با کمک نرم افزارهایی نظیر SPSS) تحلیل و جمع بندی می‌شوند. به‌طور کلی، در این طرح، شیوه پژوهش دو مرحله اصلی متوالی دارد: مرحله اول، مطالعه کتابخانه‌ای و اسنادی و مرحله دوم، مطالعه میدانی. علاوه بر این، در طول کل این طرح، در راستای ارتقای اعتبار یافته‌ها و خاصه ساختار نهایی پیشنهادی، کوشش می‌شود تا از تمامی ظرفیت‌های روش‌شناسی مرتبط و مناسب با این پژوهش بهره‌گیری شود.

جامعه آماری اصلی این پژوهش، در واقع واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری کشور، به‌ویژه دانشگاه‌های غیرپزشکی و هنری ذیل حوزه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، می‌باشد. لذا، با توجه به بهره‌گیری از ظرفیت راهبرد مطالعه‌ی موردی در این طرح پژوهشی، نمونه‌گیری به صورت برنامه‌مند و هدفمند، در بستر مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران، انجام می‌شود. شایان ذکر است که دانشگاه هنر ایران، به‌عنوان دانشگاه اصلی و جامع هنری در کشور، تقریبا تمامی رشته‌ها، میان رشته‌ها و گرایش‌های هنری را در مقاطع کارشناسی، ارشد و دکتری در هفت دانشکده (موسیقی، در پردیس کرج؛ سینما و تئاتر، در پردیس ورزنده تهران؛ هنرهای کاربردی، در پردیس ولیعصر (عج) تهران؛ هنرهای تجسمی، معماری و شهرسازی، حفاظت و مرمت، دانشکده علوم نظری و مطالعات عالی هنر؛ در پردیس باغ ملی تهران) و یک پردیس بین‌المللی به نام فارابی در کرج، دارا می‌باشد. همچنین، مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران (واقع در پردیس ولیعصر (عج) تهران) با موقعیت مکانی برجسته و قرارگیری در قلب هنری کشور یعنی چهار راه ولیعصر (عج) تهران، با اتکا به درس‌آموخته‌ها و تجربه‌های گوناگون پیرامون حمایت و هدایت پژوهش‌های فناورانه، نوآورانه و کارآفرینانه؛ پشتیبانی از واحدهای نوبنیاد فناور را با ارائه خدمات مختلف (از جمله: عمومی، مشاوره‌ای، تخصصی و...) در دستور کار خود قرار داده است. در واقع، این مرکز بسترگاهی است برای تقویت و پیاده‌سازی ایده‌های مهم واحدهای فناور در راستای رفع نیازهای هنری، فرهنگی و حتی فنی- مهندسی جامعه (مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران، ۱۴۰۴).

در این طرح پژوهشی، در بخش کیفی، تلاش می‌شود، برای افزایش قابلیت اعتماد یا پایایی تحقیق، از شیوه‌ی بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان استفاده شود. همچنین، کوشش می‌شود، برای ارتقاء اعتبار یا روایی تحقیق، پرسش‌ها و مفاد مصاحبه‌ها توسط خبرگان پژوهش، بررسی و مورد تصدیق قرار بگیرند. اما، در بخش کمی، برای پایایی یافته‌ها، از روش آلفای کرونباخ استفاده خواهد شد تا ثبات خروجی‌ها تایید شود. برای روایی نیز، سوالات پرسشنامه توسط خبرگان پژوهش و مشاوران آماری مورد ارزیابی و تصویب قرار خواهند گرفت.

شکل ۱ـ۱: فرآیند کلی پژوهش

درخور ذکر است که در مسیر اجرای طرح پژوهشی فعلی، همان‌طور که پیش‌تر مطرح شد، سعی می‌شود تا برای افزایش دقت پژوهش و ارتقای اطمینان به نتایج و خروجی‌ها از کلیه‌ی قابلیت‌های شیوه‌شناسی (اسلوب و روش) متناسب با درون مایه و جستار پژوهش کنونی استفاده گردد.

در ارتباط با ملاحظات اخلاقی ـ حرفه‌ای اصلی طرح پژوهشی مذکور، مختصرا به شرح ذیل، قابل بیان است:

تمامی داده‌ها و اطلاعات مربوطه، با آگاهی و رضایت مصاحبه شوندگان (فعالان واحدهای فناور مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران و مشارکت کننده در این طرح پژوهشی)، جمع‌آوری و تحلیل و ارائه خواهد شد. همچنین، در طول انجام طرح پژوهشی، اصل محرمانگی رعایت خواهد شد.

۱-۷ قلمرو مطالعه

- **قلمرو زمانی پژوهش:**

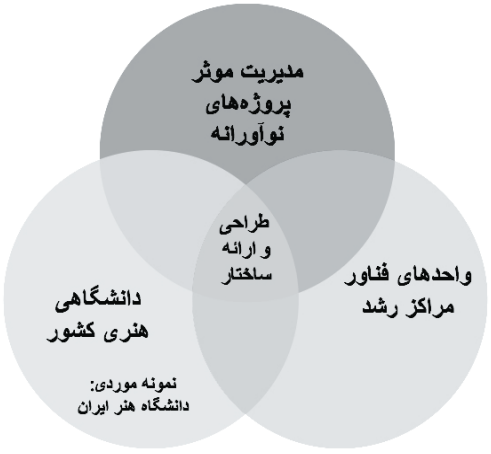
بازه‌ی زمانی این طرح پژوهشی به صورت یکساله (۲۱ ماه) از تاریخ ۸۱ دی ماه ۳۰۴۱ تا تاریخ ۸۱ دی ماه ۴۰۴۱ است.

- **قلمرو مکانی پژوهش:**

تمرکز این طرح پژوهشی بر روی مرکز رشد و کارآفرینی دانشگاه هنر ایران (به‌عنوان نمونه موردی این پژوهش) است.

- **قلمرو موضوعی پژوهش:**

محوریت اصلی این پژوهش، مبحث مدیریت پروژه (نوآورانه) در حوزه فناوری و نوآوری در بستر واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری است. قلمرو موضوعی پژوهش، به‌صورت تصویری، در شکل زیر، نشان داده شده است.

شکل ۱ ـ ۲: قلمرو موضوعی پژوهش

۱-۸ ذی‌نفعان اثر

مخاطبان و ذی‌نفعان اصلی این اثر عبارت‌اند از:

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (با محوریت معاونت فناوری و نوآوری)، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری در کشور، مراکز علمی و دانشگاه‌های کشور (با محوریت دانشگاه‌های هنری کشور به ویژه دانشگاه هنر ایران)، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری و سایر وزارت‌خانه‌های مرتبط (به ترتیب: فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی؛ آموزش و پرورش؛ صنعت، معدن و تجارت؛ راه و شهرسازی؛ نیرو؛ نفت؛ بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ...)، سازمان صدا و سیما، شهرداری‌ها و سایر نهادهای فرهنگی مرتبط عمومی و دولتی کشور.

همچنین، بهره‌برداران دیگر این پژوهش عبارتند از: شرکت‌های پویا در زمینه تحقیق و توسعه (در بخش خصوصی، نیمه خصوصی و غیرخصوصی یا دولتی) خاصه از نوع هنربنیان و دانش‌بنیان و حتی استارت‌آپی در زمینه فناوری‌های نرم و صنایع خلاق؛ مدیران پروژه‌ها؛ فناوران و نوآوران و کارآفرینان خصوصا در حوزه‌های هنری؛ سازمان‌ها و افراد حقیقی و حقوقی فعال (به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم) در حیطه‌ی مدیریت پروژه‌های هنری؛ هنرمندان و نهایتا پژوهشگران، فعالان و علاقه‌مندان عرصه‌های هنری.

۱-۹ زمینه‌های کاربردی

دستاوردهای این اثر می‌تواند در سطوح مختلف نظری و عملی به‌کار گرفته شود؛ از توسعه دانش و توانمندی‌های تخصصی گرفته تا طراحی محصول، ارائه خدمات و تقویت فرایندهای اجرایی.

برخی از مهم‌ترین زمینه‌های کاربردی آن عبارت‌اند از:

- تدقیق، سامان‌دهی و تسریع در مسیر حرکتی واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی (هنری) در مراحل مختلف: پیش‌رشد یا مقدماتی، رشد، پس از رشد یا همان گسترش و توسعه کسب و کار؛ (فازهای: استارت‌آپ، اسکیل‌آپ و اسکروآپ).
- توانمندسازی واحدهای فناور در مراکز رشد دانشگاهی (هنری)، از لحظه شکل‌گیری هسته تا اخذ اعتبار شرکت دانش‌بنیان یا خلاق از مراجع رسمی کشور.
- تسهیل در پروژه‌ای کردن کارها، در بافت واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی (هنری)، جهت افزایش تولید و پیشبرد موثر امور مرتبط با صنایع خلاق، نرم و فرهنگی_ هنری.
- بهبود وجه نوآورانه، فناورانه و کارآفرینانه در تمامی فعالیت‌های واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی (هنری) کشور.
- ارتقاء سطح کیفی (و حتی کمی) مراکز رشد کشور به‌ویژه در بستر مجموعه‌های علمی و دانشگاهی و هنری.

- تقویت ارتباط مراکز رشد، پارک‌های علم و فناوری، نهادهای علمی، بنیادهای آکادمیک، موسسات دانشگاهی و سازمان‌های فرهنگی_ هنری با صنعت و جامعه.
- افزایش دانش و بینش مدیریت پروژه‌ای، فناوران، مخترعان، پژوهشگران، کارآفرینان، هنرمندان و... در بسترهای علمی سخت و نرم (فنی و مهندسی، اجتماعی و فرهنگی، هنری و...).

۱-۱۰ ارزش‌آفرینی اثر

این اثر می‌تواند از جنبه‌های مختلف علمی، کاربردی و اجرایی ارزش‌آفرین باشد؛ از جمله:

- مهارت‌افزایی واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی (هنری) کشور جهت پیشرفت در مسیر رشد و تعالی.
- توانمندسازی واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی (هنری) جهت اخذ اعتبار شرکت‌دانش‌بنیان یا خلاق از مراجع رسمی کشور.
- ارتقاء واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری به شرکت‌های فناوری پروژه محور.
- بهبود وضعیت واحدهای فناور مراکز رشد دانشگاهی هنری از منظر فناوری، نوآوری و کارآفرینی.
- کیفی‌سازی مراکز رشد دانشگاهی کشور به‌ویژه در زمینه هنر.
- تقویت ارتباط بافت درون دانشگاهی (مرکز رشد با محوریت هنر) با بافت برون دانشگاهی (صنعت و جامعه).
- دانش‌افزایی مدیریت پروژه‌ای، فعالان و هنرمندان حوزه فناوری و نوآوری به‌ویژه در بافتار آکادمیک و دانشگاهی.

۱-۱۱ جمع‌بندی

در این فصل، ابتدا مقدمه و تبیین مسئله بیان شدند. سپس، اهمیت و ضرورت موضوع و نیز اهداف اثر و پرسش‌های کلیدی بحث تشریح شدند. بعد از آن، رویکرد مطالعه ارائه شد. پس از آن، قلمرو مطالعه و همچنین ذی‌نفعان اثر مطرح شدند. در ادامه، مقوله‌های زمینه‌های کاربردی و ارزش‌آفرینی اثر شرح داده شدند. در آخر، جمع‌بندی نوشته شد.